

Gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Pilot

Hardinxveld-Giessendam

Wat is de aanleiding?

Sinds 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor Beschermd Wonen¹ (vanaf nu te noemen BW). De uitvoering is belegd bij de centrumgemeente Dordrecht en deze ontvangt hiervoor ook de rijksmiddelen. Vanaf 2020 komt de verantwoordelijkheid lokaal te liggen en krijgen we als gemeente ook een lokaal budget.² In de regio kijken we wat we als gemeenten lokaal oppakken en wat we nog steeds regionaal gaan doen, zoals toegang, indicatiestelling, inkoop en contractmanagement. Hiervoor wordt een regionale transformatieagenda opgesteld. Ook hebben we een lokaal plan van aanpak opgesteld om te zorgen voor een lokale infrastructuur. Dit met als doel dat zoveel mogelijk cliënten Beschermd Wonen thuis kunnen blijven wonen.

Naast deze ontwikkeling heeft de gemeente de taak om per 1 oktober 2018 te zorgen voor een goed werkende aanpak voor personen met verward gedrag. De aanleiding is dat er de afgelopen jaren landelijk steeds meer meldingen over mensen met verward gedrag bij de politie zijn geregistreerd. Dit heeft landelijk de alarmklokken doen luiden en er is een landelijk Aanjaagteam Verwarde Personen ingesteld met als doel:

“In de ondersteuning, opvang en zorg van mensen met verward gedrag is het van groot belang dat de persoon zelf en zijn familie centraal staan. Dat hulpverleners nauw samen werken en niet loslaten voordat een ander het overgenomen heeft. Zo raakt niemand tussen wal en schip”

Als gemeenten willen we niet wachten tot de wettelijke termijnen, maar nu al starten met een pilot in de uitvoering om te zorgen voor een aanpak gericht op deze doelgroepen. Door nu al te starten met een groep die nog geen indicatie BW heeft kunnen we deze aanpak optimaliseren voor de doelgroep van Beschermd wonen/ Beschermd thuis. Hierdoor hebben we al de nodige ervaring opgedaan en kunnen we zorgen voor een goede stevige lokale infrastructuur.

Om wie gaat het?

We gaan uit van de definitie van het landelijke Aanjaagteam Verwarde Personen: *“het gaat om mensen die grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen”*.

Bij verwarde personen gaat het veelal om kwetsbare mensen die te maken hebben met de volgende problemen: psychisch, licht verstandelijke beperking, dementie, verslaving, schulden, dakloosheid, verlies van dierbaren, gebrek aan participatie, illegaliteit. Vaak is er ook sprake van een combinatie van problemen. Het Sociaal Team en de maatschappelijke organisaties geven aan dat er ook in Hardinxveld-Giessendam personen met verward gedrag zijn.

---

¹ Onder Beschermd Wonen verstaan we het wonen in een instelling of wooninitiatief waarbij sprake is van toezicht en begeleiding, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen die zich niet op eigen kracht kunnen redden in de samenleving.

² Op 31 december 2016 waren er 4 unieke cliënten uit Hardinxveld-Giessendam beschermd wonen. Dit zijn alle vier mannen in de leeftijd van 18-30 jaar. Op de wachtlijst staan 4 mensen.

De doelgroep is heel breed, dit wordt in het schema hieronder aangegeven:

Bij de personen in de eerste twee categorieën gaat het vaak om 'stille' problematiek, zoals dementie, eenzaamheid, licht verstandelijke beperkingen en depressie. Bij categorie 3 en 4 is afstemming met en/of een aanpak vanuit het Veiligheidshuis noodzakelijk.

Wat is het doel en de doelgroep?

We hebben de volgende doelen gesteld:

- Komen tot een slagvaardige en sluitende integrale aanpak voor de doelgroep personen met verward gedrag, vormgegeven vanuit de praktijk.
- Lacunes in de lokale infrastructuur signaleren en oplossen.
- Samenwerkingsafspraken met organisaties (met name GGZ) optimaliseren voor een vraaggerichte aanpak op maat.
- Komen tot een profiel en inzet van een regisseur die het meest passend is bij de doelgroep.

De doelgroep voor deze pilot is:

- Personen met verward gedrag die geen last veroorzaken, maar wel persoonlijk leed kennen.
- Of wel voor overlast zorgen, maar niet gevaarlijk zijn.

Het gaat niet om de doelgroep die nu al een indicatie voor BW heeft, maar om personen met verward gedrag die daar nog voor zitten (categorie 1 en 2 in het plaatje hierboven). Dat kunnen bijvoorbeeld personen met verward gedrag zijn die net buiten de boot vallen en niet de maatwerk aanpak ontvangen die ze wel nodig hebben: denk aan GGZ-problematiek die voor ouderen zorg lastig is of verslavingszorg die niet of moeilijk aansluit bij GGZ-problematiek.

Wat gaan we doen?

Het Sociaal Team constateert dat een deel van de doelgroep die nu nog geen indicatie heeft voor BW erg geholpen zou zijn als zij ondersteuning krijgen op verschillende leefgebieden. Dit om te voorkomen dat de problemen erger worden en zij wel een indicatie voor BW nodig hebben.

Op dit moment krijgen ze deze ondersteuning nog niet omdat ze tussen de wal en het schip vallen. Bij de ondersteuning kan gedacht worden aan onder andere het opbouwen van een sociaal netwerk, dagbesteding, wonen of hulp bij financiële problemen. Uit ervaring blijkt dat de situatie voor henzelf

en soms hun omgeving verergert als zij geen ondersteuning krijgen. Door hier al preventief op in te zetten kunnen we voorkomen dat het escaleert of dat er opgeschaald moet worden naar duurdere zorg.

De aanpak gaat uit van de Wrap around care methode. Wrap around care is een methode waarbij de persoon met verward gedrag centraal staat en alle betrokkenen samenwerken, zoals het sociale netwerk en professionals.

Kernpunten van de aanpak zijn:

- Uitgaan van een regisseur
  - vanuit het Sociaal Team die aanspreekpunt en vertrouwenspersoon is voor de persoon en aanspreekpunt voor de organisaties.
  - die de tijd krijgt en heeft om een vertrouwensband met de persoon en zijn gezin op te bouwen.
  - die waar mogelijk mandaat krijgt vanuit organisaties om zaken te regelen.
- Uitgaan van de vraag van de persoon en gezamenlijk een plan opstellen, waarbij gekeken wordt naar alle leefgebieden.
- In het plan wordt uitgegaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid met doelen en (tussen) evaluaties.
- Uitgaan van eigen kracht van de persoon en hen betrekken bij het opstellen en uitvoeren van het plan.
- Bij het plan kijken naar mogelijkheden vanuit het sociale netwerk en inzet van vrijwilligers.

Als de ondersteuning minder intensief hoeft te zijn, zorgen we wel dat we een vinger aan de pols houden. Hierdoor kunnen we snel schakelen als het met iemand even minder goed gaat. Dit noemen we een waakvlamfunctie die in eerste instantie uitgevoerd wordt door de regisseur. Als het mogelijk is kan dit een andere professionals worden of een vrijwilliger.

We denken dat deze doelgroep het beste gebaat is bij een ondersteuning van een regisseur vanuit een pragmatische insteek. Iemand die niet alleen praat, maar ook een doener is. Bijvoorbeeld als de afwas torenhoog staat dit niet alleen constateert, maar ook samen met de persoon deze afwas aanpakt en ondertussen handvatten geeft hoe het huis schoon te houden. Als het nodig is, wordt deze regisseur ondersteund door de coördinator van het Sociaal Team. Dit bijvoorbeeld als er op managementniveau afspraken tussen organisaties moeten worden gemaakt om een goede samenwerking tussen organisaties tot stand te brengen.

Wat denken we te bereiken?

We hebben een aantal aannames die we willen toetsen:

- Door preventief te zorgen voor een intensieve en integrale aanpak kan voorkomen worden dat problemen erger worden of escaleren.
- Door deze aanpak nu al met elkaar te ontdekken en aan te scherpen zorgen we voor een stevige lokale infrastructuur. Daarnaast zorgen we voor samenwerkingsafspraken met organisaties waardoor we goed voorbereid zijn voor de doelgroep van BW.
- Door met de betreffende GGZ-aanbieder en Sociaal Team/regisseur rolverdeling en verantwoordelijkheden te bespreken kan er een gelijkwaardige samenwerking ontstaan. De vraag van de persoon zelf staat hierbij centraal.

- Door het inzetten van een pragmatische en praktijkgerichte regisseur zorgen we voor de juiste ondersteuning voor deze doelgroep.

Welke stappen gaan we zetten?

We gaan de volgende stappen zetten:

- We beginnen kleinschalig met ongeveer 5 personen met verschillende achtergronden en problematiek. Door het Sociaal Team wordt op basis van de bestaande casussen een selectie gemaakt. Uiteraard wordt er aan de geselecteerde personen toestemming gevraagd of zij willen deelnemen aan de pilot.
- We gaan een analyse maken van de huidige situatie: wat is de problematiek, welke ondersteuning en zorg wordt er al geboden, welke afspraken zijn gemaakt, wat is de inzet van het sociale netwerk/ vrijwilligers?
- We gaan gesprekken voeren met de personen zelf over ervaringen met hulpverlening en verwachtingen over de pilot. Deze gesprekken vinden plaats door een persoon die niet als hulpverlener betrokken is. Een vertrouwenspersoon van de persoon moet wel de ingang zijn.
- We gaan een integraal plan van aanpak op alle leefgebieden opstellen en uitvoeren. Dit uiteraard in samenspraak en met actieve bijdrage van de persoon zelf.

Wat gaan we monitoren en evalueren?

Monitoring zal plaatsvinden gedurende de pilot. Het zal zoveel mogelijk 'learning on the job' zijn. Maandelijks vindt er een gesprek plaats met de projectleider, coördinator Sociaal Team, regisseur en kwartiermaker van de pilot BW voor Hardinxveld- Giessendam. Deze gesprekken zijn bedoeld om ervaringen uit te wisselen, knelpunten te bespreken en onorthodoxe oplossingen te creëren.

We willen de pilot niet alleen een leertraject voor onze eigen gemeente laten zijn, maar ook voor de andere gemeenten in de regio BW. Dit betekent dat we de pilot ook gaan evalueren. Hierbij willen we bekijken of we ook gezamenlijke criteria kunnen opstellen voor de pilot Beschermd Thuis en deze pilot.

Om de pilot te evalueren wordt er gekeken vanuit drie uitgangspunten:

Personen met verward gedrag en hun gezin:

- Wordt door de aanpak de persoon er beter van? En op welke leefgebieden?
- Is er een kanteling in het benutten van de eigen kracht en de inzet van het sociale netwerk?
- Worden de doelen die zijn afgesproken in het plan ook gehaald? Zijn ze realistisch genoeg geformuleerd?
- Heeft de persoon het gevoel dat er naar hen geluisterd wordt?
- Is er een vertrouwensband opgebouwd met de regisseur?
- Heeft de regisseur voldoende tijd voor de persoon?

Regisseur:

- Heeft de regisseur het gevoel de spil tussen de persoon en de organisaties te zijn?

- Heeft het een meerwaarde in het bereiken van de doelen als de regisseur meer handelingsvrijheid heeft om zelf zaken op te lossen?
- Heeft een extra tijdsinvestering resultaat in het behalen van de doelen?

Organisaties:

- Hoe verloopt de samenwerking tussen de regisseur en de externe organisaties?
- Heeft de regisseur genoeg ruimte/ mandaat om afspraken te maken met organisaties over inzet?
- Zijn organisaties bereid en hebben zij de mogelijkheid om maatwerk te bieden? Waar liggen knelpunten en lacunes?
- Zijn er goede afspraken gemaakt over inzet en verantwoordelijkheid tussen regisseur (Sociaal Team) en GGZ-aanbieder?
- Tegen welke knelpunten qua mandaat en privacyreglementen wordt aangelopen?
- Is de aanpak efficiënter en effectiever?

Hiervoor worden gesprekken gevoerd met de deelnemers aan de pilot zelf, de regisseur, coördinator Sociaal Team, partners uit de lokale infrastructuur en samenwerkende organisaties.

De evaluatie vindt na een jaar plaats. Op basis van de evaluatie zorgen we voor bijstelling van de aanpak waar nodig om het regulier in te kunnen bedden.

Wie hebben we nodig?

Regisseur

De spin in het web is de regisseur. Uit de ervaringen in het land met regisseurs voor multiprobleemhuishoudens blijkt dat het om de juiste persoon gaat met een combinatie van kennis, kunde en vaardigheden. Van welke organisatie deze persoon afkomstig is, is minder belangrijk.

We gaan dus op zoek naar 'the best person for the job'. Hiervoor gaan we uit van het volgende profiel:

- Heeft een generalistische insteek met een specialisme.
- Kan een vertrouwensband opbouwen.
- Is in staat de (achterliggende) vragen en behoeften te verhelderen en legt verbanden.
- Kan met de persoon inzicht krijgen in de eigen kracht en talenten en deze versterken.
- Durft de persoon aan te spreken op de eigen verantwoordelijkheid (voor wat hoort wat)
- Durft betrokken organisaties aan te spreken op hun verantwoordelijkheden.
- Kan motiveren, overtuigen en sanctioneren waar nodig. Maar ook achteroverleunen waar nodig.
- Benut de professionele ruimte en is ondernemend, pragmatisch en creatief.
- Heeft lef en durft fouten te maken.
- Is een goede samenwerkingspartner en netwerker.
- Kan zich makkelijk bewegen in de leefwerelden van de persoon, maar kan ook goed overweg met partnerorganisaties.
- Heeft overtuigingskracht richting de persoon en de samenwerkende organisaties.

- Heeft een pragmatische en praktische instelling en steekt waar nodig letterlijk de handen uit de mouwen.

Functie eisen:

- Affiniteit en betrokkenheid met de doelgroep
- Kennis van en ruime ervaring in de hulp-of dienstverlening, bij voorkeur in het werken met personen/ gezinnen met complexe problematiek
- Ervaring in de GGZ
- Ruime ervaring in het werkveld
- Kennis van en kunnen handelen vanuit een breed takenpakket
- Mbo-diploma agogisch werk

De regisseur heeft tijd nodig om een vertrouwensband op te bouwen en een intensief traject te starten. We gaan daarom uit van een gemiddelde van 16 uur per week voor vijf casussen. Het zal ook een leerervaring zijn om te bekijken of deze uren daadwerkelijk nodig zijn. In het begin zullen er meer uren nodig zijn dan in een later stadium. De inschatting van de uren is afkomstig van projecten in het land met multiprobleemhuishoudens.

Deze persoon zal op detachingsbasis aangenomen worden voor de duur van een jaar.

Coördinator Sociaal Team

De coördinator Sociaal Team is verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van de regisseur en de contactpersoon bij eventuele opschaling. Dit is onderdeel van de reguliere uren van de coördinator.

Projectleider

De gemeentelijke projectleider is de verbinder tussen beleid en praktijk en de contactpersoon bij knelpunten voor de coördinator Sociaal Team. Tevens zorgt de projectleider voor de verbinding en informatie-uitwisseling in de regio. Ook is de projectleider verantwoordelijk voor de monitoring en tussenevaluatie. Hierbij wordt uitgegaan van 2 uur per week.

De pilot valt onder de transformatieagenda en is een belangrijke pijler om de transformatie vorm te geven. De projectleider neemt deel aan de kerngroep transformatie om zo te zorgen voor afstemming met andere onderdelen van de agenda en de pilot binnen de gemeentelijke organisatie te borgen.

Wat is de planning?

We gaan uit van de volgende planning:

Wat	Wie	Wanneer
Bespreken pilot	Kerngroep Wethouder Ambtelijk overleg BW regionaal Bestuurlijk overleg BW regionaal	Augustus/september
Vaststellen door college B&W	B&W	Oktober

Selecteren casusregisseur	Coördinator Sociaal Team/ projectleider	Oktober/november
Selectie casussen en analyse huidige situatie	Coördinator Sociaal Team/ projectleider	Oktober/november
Gesprekken personen met verward gedrag	Coördinator Sociaal Team en projectleider	November
Start plan van aanpak	Casusregisseur/ coördinator Sociaal Team	November
Tussenevaluatie	Projectleider	Mei 2018
Eindevaluatie	Extern bureau	December 2018

Welke middelen hebben we nodig?

De kosten voor de coördinator Sociaal Team vallen binnen de huidige kosten.

Kosten	2017	2018
Projectleider	Dekking binnen bestaande formatie	7.000
Casusregisseur	11.000 ³	36.000
Flexibel ondersteuningsbudget	10.000	20.000
Totaal	21.000	53.000

Het flexibel ondersteuningsbudget is bedoeld voor extra inzet van bijvoorbeeld GGZ of een andere organisatie die niet binnen het inkoopkader valt. Dit om te zorgen voor maatwerk.

De dekking komt uit het lokaal budget Beschermd Wonen. Hier zijn voor dit jaar en volgend jaar voldoende middelen voor.

³ Uitgegaan is van een tarief van 50,00 euro per uur op basis van detachering.